

Цимбал О. В. Умови ефективного використання проектно-технологічної діяльності студентів як майбутніх вчителів технологій / О. В. Цимбал, Л. Т. Ткаченко // Інформаційні технології в наукових дослідженнях і навчальному процесі: матеріали VIII міжнар. наук.-практ. конф. / Держ. закл. «Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Луганськ : Вид-во ЛНУ Шевченка, 2013. – С. 94–100

УМОВИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ЯК МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка»

У статті окреслено головні завдання оновленої освіти в Україні, проектні технології в ході застосування яких реалізуються всі стадії творчого процесу людини: виникнення, обґрунтування, осмислення і прийняття ідеї, технологічна розробка ідеї, практична робота над втіленням.

Ключові слова: проектна технологія, модульна структура, проектно-технологічна діяльність.

В умовах сьогодення головними завданнями оновленої освіти в Україні є, насамперед, підвищення її якості. Пошук нових підходів ведеться різними напрямками - у змісті, технологіях, формах організації діяльності суб'єктів освітнього процесу тощо.

Однією із технологій, що сприяє формуванню професіоналізму майбутніх викладачів, є проектна технологія, в ході застосування якої реалізуються всі стадії творчого процесу людини: виникнення, обґрунтування, осмислення і прийняття ідеї, технологічна розробка ідеї,

практична робота над втіленням Цієї ідеї, апробування об'єкту в роботі, доробка і самооцінка творчого вирішення ідеї.

Сьогодні проектна діяльність виходить далеко за межі сучасного виробництва, і тісно пов'язана з науковою, мистецькою, політичною та суспільною діяльністю людини. Розробка та впровадження медичних препаратів, зведення спортивних комплексів, проведення виборчої кампанії, мають низку спільних ознак, що характеризують їх як проекти.

Поява творчого задуму та реалізація його у готову продукцію - є не що інше, як вид діяльності сучасної людини. Проектно-технологічна діяльність, інтегрує всі види сучасної діяльності людини, та націлена на досягнення єдиної мети освіти: забезпечення інтелектуального, фізичного і соціального розвитку учня. На відміну від інших систем трудового навчання у структуру проектно-технологічної діяльності входять такі підструктурні елементи як моделювання, конструювання економічні, екологічні та маркетингові розрахунки і на нашу думку, лише така цілеспрямована діяльність може дати потрібний результат у цілісному розвитку учнів старшої школи.

Навчальна програма предмета «Технології» має модульну структуру і складається з двох частин - інваріантної (обов'язкової) та варіативної. Основою інваріантної складової є базовий модуль «Проектні технології у перетворюючій діяльності людини», вивчення якого сприяє оволодінню учнями провідних засад проектно-технологічної діяльності, елементами пошукової діяльності, розвиток творчого та критичного мислення, формування вмінь не лише знаходити потрібні знання, а й застосовувати їх на практиці для досягнення поставлених завдань, що є основою будь-якого виду виробничої діяльності людини. Отже, організовувати проектну діяльність учнів будуть учителі, які мають володіти цією проектною технологією. Проте вчителі технологій практично не готові до виконання цих функцій, крім того, відсутність науково обґрунтованих педагогічних та методичних рекомендацій, а також програм із спеціальних курсів ускладнює

підготовку студентів педагогічно-технологічних факультетів до організації проектної діяльності учнів.

Проте проблема підготовки студентів - майбутніх учителів технологій до організації проектної діяльності учнів майже не висвітлювалася.

Для кращого розуміння сутності проектно-технологічної діяльності слід розглянути її основні змістові поняття: «діяльність», «технологія», «проект», що мають різноплановий характер.

Діяльність, як загальне поняття, є рушійною силою і умовою суспільного прогресу. Основна її мета - забезпечити

збереження і розвиток людського суспільства. У діяльності здійснюється перетворювальна роль людини.

Наступним базовим поняттям є «технологія». Найбільш розповсюдженим є твердження, що слово «технологія» походить від грецького «*techne*» - мистецтво, майстерність, уміння і «*logos*» - навчання, наука. Таким чином, під технологією розуміється наука про майстерність, способи взаємодії людини, знарядь і предметів праці.

Технологія носить гносеологічний аспект, суть якого полягає в тому, що вона є загальним способом пізнання, який забезпечує активність особистості в «добуванні» знань, єдність теорії і практики, логічного й емоційного, перетворення знань у переконання в процесі пізнання, формує особистісний зміст навчання.

Термін «проект» (*proect* у перекладі з латинської означає «кинутий вперед план, задум») - це сукупність певних дій, документів, попередніх текстів, задум чи план на створення матеріального об'єкту, предмету, створення різного роду теоретичного продукту. Щодо трудового навчання, проект слід розуміти, як самостійну творчу роботу учня, яка виконується (від задуму до його втілення в життя) під контролем та постійним консультуванням учителя.

Тому, сьогодні дуже важливо майбутньому вчителю технологій самому досконало оволодіти методикою організації проектно-технологічної

діяльності своїх майбутніх учнів. В педагогічному коледжі викладачі технологічних дисциплін використовують проектні технології в навчальному процесі.

Результативність впровадження в освітній процес проектно-технологічної діяльності значною мірою визначається певними організаційно-методичними умовами. Адже особливістю проектно-технологічної діяльності є те, що студент повинен виявити та вивчити проблему, зібрати і проаналізувати необхідну інформацію, розробити ескіз власного виробу, виготовити його і привселюдно захистити свій проект, тобто організувати свою практичну діяльність у всій проектно-технологічній послідовності - пройти всі етапи: від ідеї до її втілення та реалізації в моделі, виробі.

Проблема ефективної організації проектно-технологічної діяльності досить складна і вимагає вирішення низки організаційних проблем як студентом, так і організаційно-методичних питань викладачем.

Здійснений аналіз психолого-педагогічної і методичної літератури, вивчення досвіду викладачів-практиків та власний педагогічний досвід дав нам можливість дійти до висновку, що успішним процес проектно-технологічної діяльності буде, якщо враховуватимуться наступні організаційно-методичні умови:

- забезпечуватиметься відповідна теоретична, практична і методична підготовка викладача дисциплін практичного напрямку до організації проектно-технологічної діяльності;

- здійснюватиметься перспективне і поточне планування проектно-технологічної діяльності;

- студенти оволодіють основними етапами проектно-технологічної діяльності;

- створюватиметься банк ідей та інформації про об'єкти проектування;

- кожному студенту буде забезпечений вільний вибір об'єктів проектування та режим технологічної діяльності;

- викладач постійно стимулюватиме проектно-технологічну діяльність студентів;
- буде постійно здійснюватися нормування на виготовлення об'єктів проектування;
- викладач реалізовуватиме особистісно орієнтований підхід під час виконання творчих проектів;
- забезпечуватиметься розвиток творчого потенціалу студентів під час виконання проектів;
- органічно поєднуюватиметься навчальна та позанавчальна навчально-трудова діяльність студентів з проектування і виготовлення виробів;
- органічно поєднуюватиметься індивідуальна, парна та групова форми виконання творчих проектів;
- здійснюватиметься формування у студентів навичок самостійної діяльності.

Діяльність суб'єктів проектно-технологічного навчання (викладача та студентів) здійснюється у такій послідовності. аналіз вихідної позиції та визначення мети і завдань навчання

планування роботи, добір змісту і засобів досягнення мети; виконання необхідних операцій, організація роботи, контроль, корекція; аналіз і оцінка результатів навчання. Такою ж є структура діяльності викладання і діяльності навчання.

Проектно-технологічна діяльність базується на гнучкій організації процесу навчання студентів. У результаті проектно-технологічної діяльності повніше забезпечуються сучасні вимоги до розвитку особистості студентів, враховуються їх індивідуальні інтереси і здібності, виконуються та засвоюються ними не тільки конкретні трудові дії, але й у системі вирішуються різноманітні конструкторсько-технологічні, художньо-конструкторські, дослідницькі та технічні задачі.

Проектна діяльність виховує відповідальність, гордість за результати праці, розвиває ініціативу студентів, привчає їх до планування роботи, учить

спостерігати і перевіряти себе в ході її виконання, розвиває енергію, наполегливість у досягненні мети, привчає до самостійності.

Не знаючи організаційно-методичних умов, що розкривалися вище, не володіючи достатньо вільно дослідницькими, проблемними, пошуковими методами, вмінням вести статистичну обробку даних, не знаючи певних методів різних видів творчої діяльності, важко говорити про можливість успішної організації проектно-технологічної діяльності студентів на практичних заняттях.

Підводячи підсумки, можна вважати, що проектування - це науково обгрунтоване технічно-творче конструювання нового проектного об'єкта, за певною системою параметрів або перетворення існуючого прототипу до якісно нового стану. Перевага проектно-технологічного методу трудового навчання, в порівнянні з попередніми, насамперед, полягає в тому, що студенти під час цієї діяльності більш активно залучаються до самостійної, практичної, планової та систематичної роботи, в них виховується прагнення до пошуку шляхів створення нового або більш якісного вдосконалення існуючого виробу (матеріального об'єкта), формується уявлення про його майбутнє застосування; розвиваються моральні та трудові якості особистості студента, відбувається його професійне становлення.

Література:

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У.Гончаренко. - К. : Либідь, 1997. - 393 с

2. Зосименко О.В. Особливості організації проектної діяльності студентів під час вивчення педагогічних дисциплін / О.В.Зосименко. - Суми: Сум. ДПУ ім. А.С.Макаренка, 2005 -44 с.

3. Коберник О.М. Проектування навчально-виховного процесу в школі / О.М.Коберник. - К. : Хрещатик, 1996. - 153 с.

4. Коберник О.М. Методика організації проектно-технологічної діяльності на уроках трудового навчання: навч.-метод. пос. / О.М.Коберник, С.М. Ящук. - Умань, 2001. - 82 с.

5.МатяшН.В. Проектный метод обучения в системе технологического образования / Н.В.Матяш // Педагогика. -2000. -№4.-С.38-43.

6.Методика навчання учнів 5-9 класів проектуванню в процесі вивчення технології обробки деревини і металу : навч,-метод. посіб. / за ред. О.М.Коберника, В.К.Сидоренка. - Умань, 2004.-236 с

7.Симоненко В.Д. Сборник творческих проектов учащихся I В.Д.Симоненко. - М. : Издательский центр «Вентана-Граф», 2005.-272 с.

8.Фунтікова О.О. Сучасний погляд на використання методу проектів в організації самостійної роботи студентів поза аудиторією у вищій школі / О.О.Фунтікова // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту.-2003.-№11.-С 17-24.

9.Шиян Н.І. Профільне навчання у школах сільської місцевості : теорія і практика / Н.І.Шиян. - Полтава : АСМІ, 2004. - 442 с